Vlaamse Regering

DE VLAAMSE MINISTER-PRESIDENT, DE VLAAMSE MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE EN INDUSTRIE, BUITENLANDSE ZAKEN, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Universele Periodieke Evaluatie in het kader van de mensenrechtenraad van de Verenigde Naties: indiening van het 4de Belgisch rapport en start voorbereiding interactieve dialoog.

Samenvatting Met deze mededeling licht ik de leden van de Vlaamse Regering in over (i) het 4de Belgisch rapport ingediend in het kader van de Universele Periodieke Evaluatie in de mensenrechtenraad van de Verenigde Naties en (ii) de interactieve dialoog met de mensenrechtenraad, gepland op 6 mei 2026.

1. De Universele Periodieke Evaluatie

VN-lidstaten worden om de vijf jaar onderworpen aan een Universele Periodieke Evaluatie (Universal Periodic Review of UPR in het Engels). De UPR is een proces binnen de Mensenrechtenraad waarbij de VN-lidstaten elkaars inspanningen op het vlak van mensenrechten beoordelen en aanbevelingen aan elkaar formuleren. De UPR vraagt veel diplomatieke inzet en gaat meestal niet onopgemerkt voorbij in de nationale media.

In het kader van de UPR dient een lidstaat een nationaal rapport in, waarna een interactieve dialoog plaatsvindt met andere VN-lidstaten. Tijdens de dialoog worden vragen gesteld en aanbevelingen geformuleerd, die het land dat onder de loep wordt genomen al dan niet aanvaardt. België doorloopt de vierde maal de UPR-cyclus. De eerste cyclus vond plaats in 2011, de tweede in 2016, de derde in 2021. Het rapport voor de huidige (derde) cyclus is gebaseerd op de aanbevelingen die België aanvaardde tijdens de derde cyclus. Een overzicht van de aanbevelingen zit als bijlage bij deze mededeling.

Onze constructieve bijdrage aan deze mensenrechtenrapportage vloeit niet alleen voort uit juridische (en diplomatieke) verplichtingen, maar ook uit de ambitie om “een waardegedreven en solidair buitenlands beleid te voeren dat bijdraagt aan de bevordering van vrede, veiligheid en welvaart elders in de wereld” (uit het Regeerakkoord). “Vlaanderen garandeert daarnaast de naleving van de mensenrechten op de beleidsdomeinen die tot zijn bevoegdheid behoren. Daartoe draagt Vlaanderen op een kwaliteitsvolle manier bij aan de mensenrechtenrapportering en dialoogmomenten. We grijpen dit

ook als een opportuniteit om Vlaamse goede praktijken uit te dragen" (uit de beleidsnota buitenlands beleid).

2. Indiening van het 4de Belgische rapport

België diende ondertussen zijn rapport in bij de VN (zie bijlage). Via een consultatie werd ook het middenveld betrokken. Vlaanderen leverde een bijdrage aan dit rapport. De coördinatie van de Vlaamse bijdrage lag bij het departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken. Dat werkte hiervoor samen met de bevoegde diensten van de Vlaamse overheid, die de nodige ruggespraak hielden met hun respectieve ministers. Het eindrapport werd via IKW en vervolgens Coormulti procedure gevalideerd.

Het rapport geeft een terugblik, met name op de ondernomen activiteiten sinds de vorige rapportage, om invulling te geven aan de door ons land aanvaarde aanbevelingen van de derde UPR-doorlichting. Er gold een strikte en beperkte woordenlimiet, waardoor het rapport geen exhaustief overzicht geeft van ondernomen acties en beleidsmaatregelen.

Beknopte toelichting over de inhoud van het rapport, met bijzondere aandacht voor Vlaamse bevoegdheden:

- De ratificatie van het OPCAT, waartoe ons land ondanks significante vooruitgang nog niet kon overgaan, omdat er nog geen beschermingsmechanisme tegen foltering bestaat dat bevoegd is voor alle plaatsen in België waar mensen van hun vrijheid worden beroofd. Daarvoor is nog verdere afstemming met de deelstaten nodig;
- De oprichting van een nationaal mensenrechteninstituut, met vermelding van de oprichting van het Federaal Instituut voor de Rechten van de Mens (FIRM) en het Vlaams Mensenrechteninstituut;
- De situatie in de gevangenissen en het respect voor mensenrechten door de ordediensten;
- Racisme en non-discriminatie, met verwijzing naar Vlaamse inspanningen in het kader van het Horizontaal Integratie-en Gelijke Kansen Beleidsplan en de evaluatie van het Vlaams Gelijke Kansendecreet, naast andere goede Vlaamse praktijken;
- Haatspraak en haatmisdrijven, de situatie van Roma en LGBTQIA+-rechten;
- Gendergelijkheid en discriminatie tegen vrouwen, met vermelding dat het aantal bestuursraden die de 2/3e regel respecteren, de laatste jaren toenam
- Gendergerelateerd geweld, met vermelding van de Vlaamse Veilige Huizen en de campagne 'We zien u'.
- Kinderrechten, met aandacht voor schooluitval, inclusief onderwijs, beperking van schoolkosten om kinderarmoede tegen te gaan, etc.
- Rechten van personen met een handicap, met aandacht voor de Vlaamse inspanningen onder meer op vlak van werk en inclusie op de arbeidsmarkt;
- Asiel, migratie en integratie, met aandacht voor niet-begeleide minderjarigen;
- de strijd tegen terrorisme, met vermelding van het Vlaams actieplan ter preventie van radicalisering;
- de strijd tegen mensenhandel, met vermelding van deelstatelijke steun aan organisaties die hierrond werken;
- de strijd tegen armoede, met vermelding van het Vlaams actieplan Armoedebestrijding;
- Gezondheid, met focus op de Covid-crisis en vermelding dat er mobiele (vaccinatie)teams rondgingen om kwetsbare groepen te ondersteunen;

- Klimaat, met vermelding van het Vlaams Energie-en Klimaatplan;
- Bedrijven en mensenrechten, met vermelding van het Nationaal Actieplan 2024-2029 en de Vlaamse aanpak rond in-, uit- en doorvoer van militaire goederen;
- Ontwikkelingssamenwerking;
- Een luikje dat ingaat op nieuwe ontwikkelingen inzake mensenrechten, waar de impact van digitalisering en nieuwe technologie op de rechten van de mens wordt aangehaald.

3. Interactieve dialoog

Op 6 mei 2026 zal de interactieve dialoog plaatsvinden binnen de Mensenrechtenraad, waar België in dialoog treedt met andere VN lidstaten. Internationale NGOs en mensenrechtenorganisaties. Deze dienden parallelle of schaduwrapporten in en werden zo betrokken.

Verschillende thema's zullen in de dialoog aan bod komen, waaronder thema's verbonden aan Vlaamse bevoegdheden zoals de strijd tegen racisme, kinderrechten, de rechten van personen met een handicap, de ratificatie van het Optioneel Protocol bij het Verdrag tegen Foltering, de oprichting van een volwaardig Nationaal Mensenrechteninstituut en dergelijke meer.

VN lidstaten zullen vragen stellen en aanbevelingen formuleren. Ons land heeft de keuze om een aanbeveling te aanvaarden of niet, waarbij een constructieve houding logischerwijs bijdraagt aan de diplomatieke geloofwaardigheid van ons land op vlak van mensenrechten.

Na afloop van de dialoog zal worden beslist over de aanbevelingen. Het is dan ook belangrijk dat alle betrokken diensten na de interactieve dialoog op 7 en 8 mei voorzien in voldoende permanentie. Op die manier kan snel teruggekoppeld worden met de Vlaamse coördinatoren van DKBUZA en het kabinet van de Minister-President voor het beantwoorden van specifieke vragen en de standpuntbepaling betreffende de aanbevelingen. De verschillende beleidsdomeinen en kabinetten blijven immers ambtelijk en politiek bevoegd voor wat betreft hun bevoegdheden.

Bijlagen
- Bijlage 1: 4de nationaal rapport van België in het kader van de Universele Periodieke Evaluatie
- Bijlage 2: Report of the working group on the UPR with recommendations (dit is de lijst met aanbevelingen na de 3de UPR-cyclus in 2021)
- Bijlage 3: Parallel rapport van het Vlaams Mensenrechteninstituut

Vlaams minister van Economie, Innovatie en Industrie, Buitenlandse Zaken, Digitalisering en Facilitair Management

Matthias Diependaele